

**Seletuskiri haridus- ja teadusministri määruse
„Eesti teaduskommunikatsiooni riikliku auhinnakonkursi läbiviimise tingimused ja
kord“ eelnõu juurde**

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Seoses teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni korralduse seaduse (edaspidi *TAIKS*) jõustumisega 1. oktoobril 2025, muutub kehtetuks kehtiv teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus ning haridus- ja teadusministri 2. veebruari 2010. a määrus nr 5 „Eesti teaduse populariseerimise auhinna riikliku konkursi läbiviimise tingimused ja kord“. TAIKS § 9 lõike 3 punkti 8 alusel on Haridus- ja Teadusministeeriumil ülesanne korraldada teadus- ja arendustegevuse valdkonna riiklikke konkursse. Sama paragrahvi lõikest 4 tuleneva volitusnormi alusel kehtestatakse konkursi läbiviimist reguleeriv määrus uue terviktekstina, sealjuures muudetakse määruse pealkirja.

Eelnõuga kehtestatakse Eesti teaduskommunikatsiooni riikliku auhinnakonkursi läbiviimise tingimused ja kord. Teaduskommunikatsiooni riikliku auhinnakonkursi (edaspidi *konkurss*) eesmärk on väärtustada ja ergutada tegevusi, mille kaudu toimub teadustegevuse tutvustamine avalikkusele. Samuti on eesmärgiks avaldada tunnustust silmapaistva töö eest üksikisikutele, organisatsioonidele ja kollektiividele, kes on olnud edukad teaduse, teadussaavutuste ja teadlaste töö populariseerimisel ning laiemale avalikkusele mõistetavamaks tegemisel või edukalt ärganud noortes huvi teaduse ja teadlase ning inseneri elukutsete vastu. Teaduskommunikatsioon on suhtlus teadusega seotud teemal, mille eesmärk on tutvustada teadust ühiskonnale ja luua eeldusi selle tihedamaks lõimumiseks ühiskonda. Teaduse populariseerimine on teaduskommunikatsiooni vorm, mille eesmärk on muuta teaduslik maailmavaade üldarusaadavaks ning ühiskonnas tuntuks ja hinnatuks.¹

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Haridus- ja Teadusministeeriumi teadus- ja arendustegevuse poliitika osakonna peaekspertid Katrin Mandra (katrin.mandra@hm.ee; tel 735 0142) ja Pille Pikker (pille.pikker@hm.ee; tel 735 0215) ning õigus- ja personalipoliitika osakonna õigusnõunik Kirke Treial (kirke.treial@hm.ee; tel 730 1080).

Määruse eelnõu väljatöötamisse on olnud kaasatud Sihtasutus Eesti Teadusagentuur.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu § 1 sätestab konkursi eesmärgi. Käesoleva konkursi eesmärgiks on väärtustada ja ergutada tegevusi, mille kaudu tutvustatakse teadustegevust avalikkusele ja avaldada tunnustust silmapaistva töö eest üksikisikutele, organisatsioonidele ja kollektiividele, kes on laiemale avalikkusele teinud teadust mõistetavamaks või on edukalt noortes ärganud huvi teaduse ja teadlase ning inseneri elukutsete vastu. Huvi äratamine inseneri elukutse vastu on seotud teravneva vajadusega reaal- ja tehnikateaduste taustaga tööjõu järele Eesti tööturul. Eesti noored ei ole teadlikud LTT karjääri võimalustest ning nende huvi selle suuna vastu on madal, mistõttu vajab inseneri elukutse populariseerimine eraldi väljatoomist.

---

¹ https://www.etag.ee/wp-content/uploads/2019/11/ETAG_Eesti-teab_strateegia-EST.pdf lk 4

Eelnõu §-is 2 sätestatakse konkursi väljakuulutamise tingimused. Konkursi kuulutab igal aastal välja Sihtasutus Eesti Teadusagentuur (edaspidi *ETAG*). Konkursi väljakuulutamise teates, milleks on ETAGi juhatuse esimehe käskkiri, tuuakse välja konkursi eelarve, auhindade kategooriad, arv ja suurus, auhinnataotlusele esitatavad nõuded, auhinnataotluse esitamise koht ja tähtaeg ning esitatavate dokumentide loetelu.

Lõikes 2 sätestatakse, et info konkursi väljakuulutamise ja tingimuste kohta avaldatakse ETAGi ja Eesti Teaduste Akadeemia ametlikes infokanalites (sealhulgas veebilehel, *Facebookis*, *LinkedInis*, iga nädal ilmuvas uudiskirjas vmt).

Eelnõu § 3 sätestab konkursil osalemise tingimused. Konkursil osaleda ja taotlusi konkursil osalemiseks võivad esitada kõik teaduse kommunikatsiooniga tegelevad isikud, organisatsioonid ja kollektiivid. Konkursi kandidaatideks võivad olla kõik, kes on tegelenud või tegelevad Eestis teaduse mõistetavamaks tegemisega laiemale avalikkusele. Teaduskommunikatsiooni elutööpreemiale iseennast esitada ei saa. Konkursile võib kandideerimiseks esitada isikuid, ühekordseid tegevusi või tegevuste sarju, originaaltrükiseid, artikleid või artiklite sarju, telesaateid või -sarju, audio-visuaalseid materjale, veebilehekülgi jne.

Eelnõu §-is 4 määratletakse konkursikomisjoni moodustamise ja töökorra üldprintsüübid. Konkursile esitatud projektide läbivaatamiseks moodustab ETAG nõuandva konkursikomisjoni, kuhu kuuluvad ETAGi, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Eesti Teaduste Akadeemia ning muude organisatsioonide esindajad. Konkursikomisjoni liikmed valivad enda hulgast esimehe ja aseesimehe. Komisjon on otsustusvõimeline, kui koosolekust võtavad osa enam kui pooled konkursikomisjoni liikmetest, sealhulgas esimees ja/või aseesimees. Konkursikomisjon võtab oma otsused vastu lihthäälteenamusega. Häälte võrdse jagunemise korral on otsustav esimehe hääl või tema puudumisel aseesimehe hääl. Konkursikomisjoni liige taandab ennast konkursikomisjoni tööst, kui esinevad asjaolud, mis võivad mõjutada liikme sõltumatust ja erapooletust, või milles esineb või võib tekkida huvide konflikt. Konkursikomisjoni koosolekud protokollitakse. Protokollile kirjutavad alla esimees ja protokollija.

Eelnõu §-is 5 tuuakse ära konkursikomisjoni tegevused konkursi korraldamisel ja läbiviimisel. Konkursikomisjon teeb ETAGi juhatusele ettepaneku konkursi väljakuulutamiseks, auhinnakategooriate loeteluks ja auhinnataotlustele esitatavate nõuete ning esitatavate dokumentide kohta. Konkursi läbiviimiseks konkursikomisjon hindab konkursile esitatud taotlusi ja selgitab välja auhinnatavad taotlused. Vajadusel on komisjonil õigus muuta eelarve piires konkursi preemiade suurust ja arvu. Konkursikomisjon teeb ETAGi juhatusele ettepaneku konkursitulemuste kinnitamise ja auhindade määramise kohta.

Eelnõu § 6 sätestab konkursi tulemuste kinnitamise ja väljakuulutamise. Konkursi tulemused kinnitab ETAGi juhatus käskkirjaga, tuginedes konkursikomisjoni ettepanekule. Konkursi tulemused tehakse teatavaks ETAGi ja Eesti Teaduste Akadeemia ametlikes infokanalites (sealhulgas veebilehel, *Facebookis*, *LinkedInis*, iga nädal ilmuvas uudiskirjas vmt).

Eelnõu § 7 kirjeldab tegevusi, mis leiavad aset konkursi luhtumisel. Konkursss loetakse luhtunuks, kui konkursil osalemiseks ei esitatud ühtegi taotlust või ükski taotlus ei vastanud esitatud nõuetele. Konkursi luhtumisel otsustab ETAG uue konkursi korraldamise.

Eelnõu § 8 kohaselt kohalduvad enne käesoleva määruse jõustumist välja kuulutatud konkurssidele tingimused, mis kehtisid konkursi väljakuulutamise ajal.

Eelnõu § 9 sätestab määruse jõustumise 1. oktoobril 2025.a.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Kavandatav muudatus: Eesti teaduskommunikatsiooni riikliku auhinnakonkursi läbiviimise tingimused ja kord.

Muudatuse kirjeldus:

Määrusega luuakse alus teaduskommunikatsiooni riikliku auhinnakonkursi läbiviimiseks ning sätestatakse selle tingimused ja kord. Tegemist ei ole uue konkursiga. Samalaadset konkursi, mida varasemalt on reguleerinud määrus „Eesti teaduse populariseerimise auhinna riikliku konkursi läbiviimise tingimused ja kord“, on läbi viidud alates 2010. aastast. Määruse pealkirja muudetakse, kuna uus nimi annab paremini edasi konkursi sisu. Konkursiga tõstetakse esile isikuid ja asutusi, kes on andnud ühiskonnale nähtava panuse teaduse kommuniqueerimisel ja teaduse ning teadustulemuste arusaadavaks tegemisel ühiskonnale.

Haridus- ja teadusministri 2. veebruari 2010. a määrus nr 5 „Eesti teaduse populariseerimise auhinna riikliku konkursi läbiviimise tingimused ja kord“ tunnistatakse TAIKS-i jõustumisel kehtetuks ning käesolev eelnõu kehtestatakse uue terviktekstina.

Peamised muudatused võrreldes kehtiva regulatsiooniga:

- 1) pealkirja muutmine;
- 2) konkursi väljakuulutamise ja konkursikomisjoni moodustamise õiguse andmine Eesti Teadusagentuurile.

Sihtrühmad, keda muudatus mõjutab:

Eesti Teadusagentuur ning Haridus- ja Teadusministeerium.

4.1. Sotsiaalne mõju, sealhulgas demograafiline mõju

Määruse eelnõul ei ole otsest puutumust soolise võrdõiguslikkuse ning võrdseid võimalusi edendava mõjuga. Küll aga arvestatakse niipalju kui võimalik konkursikomisjoni liikmete soolist tasakaalu ning kaasatakse komisjoni erinevate asutuste esindajaid. Kuivõrd nimetatud põhimõtteid on rakendatud ka kehtiva määruse alusel, ei ole tegemist uue muudatusega.

4.2. Mõju haridusele, kultuurile ja spordile

Määruse eelnõul on positiivne mõju teadus- ja arendustegevuse ühiskonnale mõistetavaks tegemisel. Määrus annab aluse tunnustada isikuid ja organisatsioone, kes on tutvustanud

teadustegevust ning teinud selle ühiskonnale mõistetavaks või on edukalt äratanud noortes huvi teaduse ja teadlase ning inseneri elukutsete vastu.

4.3. Mõju riigivalitsemisele

Määruse eelnõuga kavandatud regulatsioon vähendab Haridus- ja Teadusministeeriumi halduskoormust. Senini on konkursikomisjoni ning konkursi väljakuulutamise kinnitanud haridus- ja teadusminister käskkirjaga, kuid sisuliselt on koosolekuid ette valmistanud ning konkursikomisjoni moodustamist ja tööd juhtinud Eesti Teadusagentuur. Muudatusega ei pea Eesti Teadusagentuur enam Haridus- ja Teadusministeeriumile esitama konkursikomisjoni moodustamise või muutmise ning konkursi väljakuulutamise ettepanekuid, vaid saab ise vastavad otsused kinnitada.

Võrreldes kehtiva süsteemiga ei kaasne muudatusega täiendavaid kulusid riigieelarvele.

Määruse jõustumisega ei kaasne otseseid mõjusid järgnevates valdkondades: majandus, loodus- ja elukeskkond, infotehnoloogia ja infoühiskond, riigikaitse ja välisturvalisus, siseturvalisus, regionaalareng.

Kavandatud muudatusega ei kaasne ebasoovitavaid mõjusid.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse jõustumisega ei kaasne täiendavaid riigieelarvelisi kulusid ja tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. oktoobril 2025.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks: Rahandusministeeriumile läbi Eelnõude Infosüsteemi ning arvamuse avaldamiseks Sihtasutusele Eesti Teadusagentuur ja Eesti Teaduste Akadeemiale.

Katrin Kiisler
teadus- ja arendustegevuse poliitika
osakonna juhataja